

ASIA	Lupa poiketa luonnonsuojelulain (9/2023) 65 §:n tiukasti suojellun luontotyyppin hävittämis- ja heikentämiskiellosta
HAKIJA	Metsähallitus Metsätalous Oy
VIREILLE	Hakemus 16.7.2025
HAKEMUS	Hakija hakee luonnonsuojelulain 66 §:n mukaista poikkeuslupaa tiukasti suojellun luontotyyppin heikentämiskiellosta Lapin maakunnan alueelle Metsähallitus Metsätalous Oy:n Lapon toimialueelle ajalle 1.8.2025 – 31.7.2030. Hakemus koskee luonnonsuojelulain (9/2023) 65 §:ssä ja luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) 5 §:ssä tarkoitettujen serpentiinikallioiden, -kivikoiden ja -soraikoiden esiintymien tunnistamiseksi tehtävää kartoitustyötä ja sen yhteydessä tehtävää jäkälä- ja sammalnäytteiden ottamista määrittystä ja dokumentointia varten. Metsähallitus Metsätalous Oy:n hallinnoimilla valtion mailla on todennäköisesti useita luonnonsuojelulain 65 §:n tiukasti suojeltuja serpentiinikallioita, -kivikoita ja -soraikoita, joita ei vielä ole tunnistettu ja viety julkisiin paikkatietoaineistoihin. Metsähallitus Metsätalous Oy:n tarkoituksena on muun toiminnan ohessa pyrkiä tunnistamaan sen hallinnoimilla mailla esiintyvät, vielä tunnistamattomat serpentiiniluontotyypit niiden suojelemiseksi. Koska luonnonsuojelulain tulkinnessa oleellisena osana ovat luontotyyppiä ilmentävät indikaattorilajit, on lajien tunnistus välttämätöntä luontotyyppin tunnistamiseksi. Usein lajintunnistusta varten on välttämätöntä ottaa myös lajinäytteitä. Tämän vuoksi Metsähallitus Metsätalous Oy hakee lupaa poiketa edellä mainittujen tiukasti suojeltujen serpentiiniluontotyyppien suojelusta Lapin ELYn toimialueella. Lupaa haetaan jäkälä- ja sammallajien näytteenottoon tarvittaessa. Lajistokartoituksia tehdään vuosittain, joten luvan tarve on pitkäaikainen. Laji-inventoinnit tehdään kyseisten lajiryhmien asiantuntijoiden toimesta ja vaarantamatta inventoitavien lajien ja muiden lajien populaatioiden säilymistä alueella. Lajien yksilöt pyritään aina ensisijaisesti tunnistamaan maastossa ja näytteitä otetaan vain lajinmäärityksen niin vaatiessa, ei koskaan turhaan. Mahdolliset otetut näytteet toimitetaan julkisiin tieteellisiin kokoelmiin (Lapin maakuntamuseoon tai Helsingin, Turun, Oulun, Jyväskylän yliopiston museot tai Kuopion luonnontieteellinen museo) säilytettäväksi. Kertynyt tieto tallennetaan Metsähallituksen ylläpitämään LajiGIS-järjestelmään. Lupaa haetaan ajalle 1.8.2025-31.7.2030 seuraaville Metsähallituksen työntekijöille: [REDACTED]. Mikäli luvan piiriin tulee tarve lisätä myöhemmin myös joku toinen Metsähallituksen työntekijä tai Metsähallituksen työhön valitsema konsultti, heidän nimensä ilmoitetaan ELY-keskukselle.

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU:

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myöntää haetun luvan. Luvassa tulee noudattaa seuraavia ehtoja:

1. Tämä lupa koskee Lapin ELY-keskuksen toimialueella Metsähallitus Metsätalous Oy:n hallinnoimilla valtion mailla sijaitsevia serpentiiniluontotyyppikohteita ja niiden luonnonsuojeluasetuksen 1066/2023 5 §:ssa lueteltuja serpentiiniluontotyyppin määritteleviä kasvi- ja jäkälälajeja sekä serpentiiniluontotyyppikohteen kiviainesta.
2. Lupa on toimijakohtainen. Lupaa saavat käyttää kunakin vuonna vain samana vuonna ennen maastotöihin ryhtymistä lupa- ja valvontavirastolle ilmoitetut, Metsähallitus Metsätalous Oy:n työntekijät.
3. Näytteitä kerätessä tämä lupa on pidettävä mukana ja näytettävä pyydettyäessä. Lupa-asiakirja voi olla myös sähköisessä muodossa.
4. Tämä lupa oikeuttaa näytteen ottoon luonnonsuojeluasetuksen 5 §:ssä mainittujen sammal- ja jäkälälajien sekä muiden serpentiinialustalla kasvavien, rauhoittamattomien (LSA 2023/1066) sammal- ja jäkälälajien kasvustoista.
5. Keräyksellä ei saa vaarantaa lajin esiintymän elinvoimaisuutta näytteenotto paikalla ja otettava näytemäärä on suhteutettava aina myös esiintymän kokoon. Mikäli on epävarmaa, säilyykö esiintymä näytteen keräämisen jälkeen elinvoimaisena, ei näytettä tule kerätä. Mahdollisuuksien mukaan tulee kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että näyte on riittävän kokoinen, jotta sitä voidaan lajinmäärittystä tehdessä preparoida.
6. Lupa oikeuttaa ainoastaan tutkimustarkoituksessa tapahtuvaan hakemuksen mukaiseen näytteenottoon ja sen aiheuttamaan serpentiiniluontotyyppien heikentämiseen. Lupa eivät oikeuta poikkeamaan mahdollisista muista suojelupäätöksiin kirjatusta rajoituksista.
7. Herkillä kallio- ja soraikkoalueilla liikkuminen tulee suunnitella ja tapahtua niin, ettei siitä aiheudu kohteilla esiintyvän vaateliaan kasvilajiston ja sen elinympäristöjen vahingoittumista.
8. Kertyvät näytteet tulee tallentaa tämän luvan kopion kanssa luonnontieteellisiin museoihin tai tutkimuslaitosten kokoelmiin kokoelman haltijan ohjeistusta noudattaen vuoden sisällä näytteiden keruujankohdasta lukien;
9. Lupa- ja valvontavirasto valvoo lupaehtojen noudattamista. Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa luvan osittain tai kokonaan, mikäli luvan ehtoja ei noudateta tai luvan edellytykset eivät enää täyty.
10. Hakijan on toimitettava lupa- ja valvontavirastoon selvitys tämän luvan mukaisista toimista vuosittain kyseisen vuoden loppuun (31.12.) mennessä. Raportti toimitetaan päätöksen asianumerolla LAPELY/3071/2025 varustettuna kirjaamoon (kirjaamo@lvv.fi). Raportista tulee käydä ilmi näytekohtaisesti laji,

keruuajankohta ja -paikka (koordinaatit metrin tarkkuudella), näytteen koko sekä näytteen säilytyskokoelma.

11. Mikäli hakemuksen mukaiset kartoitukset ja selvitykset siirtyvät toisen tahon hoidettavaksi, luvan siirtoa on haettava lupa- ja valvontavirastolta. Luvan saanut vastaa kaikista lupapäätöksen mukaisista velvollisuuksista, kunnes hänen tilalleen on hyväksytty toinen toimija.

Lupa serpentiiniluontotyyppin vähäiseen heikentämiseen on voimassa Lapin maakunnan alueella luvan lainvoimaiseksi tulemisesta 31.7.2030 asti.

PERUSTELUT

Serpentiinikalliot, -kivikot ja soraikot ovat tiukasti suojeltuja luontotyypppejä, joiden hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luonnonsuojelulaki 9/2023 65 §). Kaikki maahan kajoava toiminta sekä kasvi- ja jäkälänäyten kerääminen voivat heikentää serpentiiniluontotyyppiesiintymiä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää luonnonsuojelulain 66 §:n nojalla poikkeuksen 65 §:n tiukasti suojellun luontotyyppin hävittämisen ja heikentämiskiellosta, jos kyseisen luontotyyppin suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu tai luontotyyppin suojelu estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen eikä hankkeelle tai suunnitelmalle ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa. Tämä poikkeuslupa annetaan määräaikaisena ja se saa olla voimassa enintään kymmenen vuotta kerrallaan. Poikkeuslupa voidaan liittää ehtoja, joita hakijan on noudatettava toiminnasta suojeluarvoille aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi. Ehdot voivat sisältää ajallisia tai alueellisia rajoituksia tai muita velvoitteita.

Jos hanke tai toimenpide, jota varten lupa on myönnetty, siirtyy toiselle, luvan siirtoa on haettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Luvan saanut vastaa kaikista lupapäätöksen mukaisista velvollisuuksista, kunnes luvan haltijan tilalle on hyväksytty toinen (luonnonsuojelulaki 66 §).

Uusi luonnonsuojelulaki 9/2023 tuli voimaan 1.6.2023. Yhtenä lakiuudistuksen keskeisenä tarpeena oli luontotyyppisuojelun vahvistaminen. Tässä luonnonsuojelulaissa uutena suojelukeinona lakiin lisättiin säännökset tiukasti suojelluista eli suoraan lain nojalla turvatuista luontotyypeistä. Tiukasti suojelluiksi luontotyypeiksi on luonnonsuojelulain 65 §:ssä säädetty kaksi uhanalaista ja harvinaista luontotyyppiä: serpentiinikalliot, -kivikot ja -soraikot sekä rannikon avoimet dyynit.

Lakiesityksen lausuntovaiheessa ja eduskuntakäsittelyssä huomio kiinnittyi erityisesti serpentiiniluontotyyppien tunnistamisen haasteellisuuteen. Perustuslakivaliokunta korosti lausunnossaan, että ”erityistä huomiota tulee kiinnittää tiukasti suojeltujen luontotyyppien tehokkaaseen inventointiin ja tietojen tallentamiseen luonnonsuojelun tietojärjestelmään” (PeVL 67/2022 vp).

Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Metsähallitus Metsätalous Oy on tunnistanut oikein tarpeen selvittää hallinnoimiensa alueiden mahdolliset toistaiseksi

24.11.2025

tunnistamattomat serpentiiniluontotyyppikohteet osana alueiden käytön vastuullista suunnittelua. Jotta Metsähallitus Metsätalous Oy tunnistaa serpentiiniluontotyyppit, tulee kohteiden kartoituksissa pystyä määrittämään luonnonsuojeluasetuksen 5 §:ssä luetellut serpentiiniluontotyyppin ilmentäjälajit. Asetuksessa luetellut sammal- ja jäkälälajit ovat suureksi osaksi sellaisia, että ne ovat varmuudella määritettävissä lajilleen vain mikroskopian perusteella, joten näytteen kerääminen on välttämätöntä. Serpentiinikallioilla esiintyy myös muita huonosti tunnettuja, serpentiiniympäristöön sopeutuneita lajeja, joiden määrittäminen edellyttää näytteenottoa ja mikroskopiointia. Näiden lajien esiintymisessä ja yleisyydessä on tietopuutteita. Esitetty luontotyyppislevitykseen liittyvä näytteenotto täydentää näitä tietopuutteita. Lajihavaintojen luotettava dokumentointi edellyttää näytteiden tallentamista luonnontieteellisen museon kokoelmaan, jossa näytteen lajinmääritys on myöhemminkin tarkistettavissa. Siten Metsähallitus Metsätalous Oy:n kartoitusten yhteydessä tehtävälle näytteenkeruulle ei ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa.

Tämän luvan mukainen toiminta ei vaaranna tiukasti suojeltujen luontotyyppien suojelutavoitteita, koska lajesiintymiä ei saa hävittää näytteenotolla. Tämän luvan määräysten mukaisen näytteiden keräämisen luontotyyppiesiintymiä heikentävä vaikutus hyvin vähäistä ja luontotyyppin tila oletettavasti palautuu näytteenoton jälkeen.

Serpentiinikalliot kuuluvat Natura-luontotyyppiin Silikaattikalliot. Luvan mukainen toiminta on pienialaista ja verrattavissa vaikutuksiltaan tavanomaiseen maastossa liikkumiseen. Lupaehtojen mukaisella näytteenotolla ei ole Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan LSL 34 §:n mukaisia merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Natura 2000 -alueiden suojeluperusteina oleville luontoarvoille eikä LSL 35 §:n Natura-arvioinnille ole tarvetta. Esiintymien sijainnin ja tilan tunteminen on edellytys serpentiiniluontotyyppien suojelun turvaamiseksi myös Natura-alueilla.

PÄÄTÖKSEN VOIMAANTULO

Päätöksen mukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä luvan saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan ja mahdollisen muutoksenhaun jälkeen.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 34 §, 65 §, 66 §
Luonnonsuojeluasetus (1066/2023) 5 §
Valtion maksuperustelaki (150/1992) 6 §, 8 §
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 § 3 momentti 3 kohta
Hallintolaki (6.6.2003/434) 62 §
Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025 (794/2024)

MUUTOKSENHAKU

24.11.2025

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Merkintä sähköisestä allekirjoituksesta on dokumentin viimeisellä sivulla. Asian on esitellyt ylitarkastaja Piippa Wäli ja ratkaissut luontoympäristöyksikön päällikkö Jari Pasanen.

Lisätietoja päätöksestä antaa ylitarkastaja Piippa Wäli, piippa.wali@ely-keskus.fi (1.1.2026 jälkeen piippa.wali@lvv.fi), puh. 0295 037 408.

MAKSUA KOSKEVA PÄÄTÖS

Maksuitta

Luonnonsuojelua edistäviin tutkimuksiin ja opetustarkoituksiin myönnettävät poikkeusluvut ovat maksuttomia

LIITTEET

Valitusosoitus
Asiakirjan sähköinen hyväksymismerkintä

TIEDOKSIANTO

Hakijalle (sähköpostilla)

Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry (sähköpostilla)
Lapin maakunnan alueen kunnat (sähköpostilla)

TIEDOKSI

Ympäristöministeriö (sähköpostilla)
Suomen ympäristökeskus (sähköpostilla)

Tämä asiakirja LAPELY/3071/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/3071/2025 har godkänts elektroniskt

Pasanen Jari 24.11.2025 14:21

Wäli Piippa 24.11.2025 14:22